

V Konferencja Krakowska, 25-26 maja 2012

Transformacja sceny europejskiej i globalnej XXI wieku.
Strategie dla Polski.

V Panel: Kultura myśli strategicznej:
Europa – Świat. Jaka będzie odpowiedź na zmiany?

*CO TO ZNACZY KULTURA
MYŚLI STRATEGICZNEJ
W ŚWIECIE XXI WIEKU?*

1

Roman Galar
Politechnika Wrocławska

10 PRZYCZYNNÓW DO TEMATU

1. Perspektywa humorystyczna (rozbawić Boga)
2. Perspektywa milenarystyczna (zbawienie teraz)
3. Perspektywa oświeceniowa (mechanika)
4. Perspektywa nowoczesna (wiedząc już wszystko)
5. Perspektywa magiczna (usłużność sfer)
6. Perspektywa manipulacyjna (priorytety)
7. Perspektywa probabilistyczna (dzikie ryzyko)
8. Perspektywa ewolucyjna (grzbiety i siodła)
9. Perspektywa gatunkowa (niezmienniki)
10. Perspektywa cywilizacyjna (wartości)

1. PERSPEKTYWA HUMORYSTYCZNA

- Człowiek panem swojego losu
prognozy z Wystawy Światowej w Chicago 1893
- Człowiek istota rozumna
co darwiniści zrobili z teorią Darwina...
- Człowiek istota racjonalna
odrzucać Boga, by uwierzyć w optymizm?
- Człowiek istota efektywna
zwiększać wydajność, by wydłużać czas pracy?
- Człowiek istota przewidująca
przewidywać wzrost na rok przed kryzysem?
- Jak rozbawić Pana Boga?

2. PERSPEKTYWA MILENARYSTYCZNA

- Wiara w ostateczny pokój i szczęśliwość na Ziemi
wielki cel uzasadniający ofiary z niewiernych
- Idea wiecznie żywa; wielość wcieleń
 - od sekt religijnych do eko-religijnych
 - totalitaryzmy różnej maści
 - pewien system ekonomiczny (koniec historii)
- Elementy milenaryzmu w III RP
 - na zawsze już bezpieczna
 - na zawsze wśród przyjaciół
 - droga jasno wytyczona
 - nic tylko się modernizować
 - eksperymentować nie należy
 - chcesz nowości zakup „format”
 - nasze priorytety ustalają lepsi od nas

3. PERSPEKTYWA OŚWIECENIOWA

- Świat to maszyna deterministyczna
obok praw fizyki rządzą obiektywne prawa ekonomii
i prawa społeczne (charakterystyczne ignorowanie biologii)
- Można swobodnie formować przyszłość sterując
dynamiką zjawisk
potrzebna tylko wiedza i sprawne narzędzia oddziaływania
- Znowu nie wyszło?
więcej danych i więcej narzędzi!
- Pożywka dla biurokracji i informatyzacji
biuro bez papierów (sic!)
- Obraz świata odrzucony przez nauki ścisłe
współczesne wcielenie ciemnoty (niedouczone)
- Sekta oświeceniowa
chaos jako Szatan, procedura jako Anioł Stróż

4. PERSPEKTYWA NOWOCZESNA

- Teraz już wiemy wszystko co trzeba
w odróżnieniu od tych prymitywów z przeszłości
- Tradycja to bagaż przesądów i zabobonów
czyli nienowoczesnych, ostoją nietolerancji (*tacit knowledge*?!)
- Model świata jest już gotowy
zapóźnieni niech się modernizują, liderzy kreują „formaty”!
- Nie potrzeba całościowych wspólnot
wygodne życie w enklawach preferencji
- Kondycja ludzka jest definiowana prawnie
rzeczywistość zniesie każdą uchwaloną ekstrawagancję?
- Korporacyjne neo-niewolnictwo „*is cool*”
od potulnej dyspozycyjności do dzikiego imprezowania
- Atomizacja społeczeństwa
zindywidualizowane stada lewego i prawego skrzydła
- Uwięzieni w celach: konsumpcja, sukces, władza
anachronizm, por. kuszenie Chrystusa (J. Waszkiewicz)
- Koniec baśni?

5. PERSPEKTYWA MAGICZNA

- Mistyczny ateizm zakładający opiekuńczość Natury
bla, bla wektor „rosnącego zaspakajania ludzkich potrzeb”
- Optymizm jako religia
wszystko się przecież zawsze dobrze kończy...
- Normalność jako bezkonfliktowa błogość bogaczy
niesłuszny system chciał jedynie życia powyżej średniej...
- Konkurencyjność bez zasad generatorem harmonii
Adam Smith przewraca się w grobie...
- Rozwój przez priorytety
postulat ignorujący fakty – raczej rozwój przez zaskoczenie
- Ideał zrównoważonego rozwoju
a co z kreatywną destrukcją?
- Przekonanie o naturalnej wyższości Zachodu
przy systematycznym podgryzaniu jego fundamentów

6. PERSPEKTYWY MANIPULACYJNE

- Opcja „obiektywizująca”
system wskaźników motywacyjnych (wagi i kryteria), który preferuje określone interesy grupowe (*koń jaki jest, każdy widzi*)
- Opcja prewencyjna
narzucanie priorytetów blokujących alternatywne ścieżki rozwoju, zwłaszcza spontanicznego (Strategia Lizbońska)
- Opcja promocyjna
podporządkowanie wizji rozwoju interesom branży (nowa ekonomia)
- Opcja serwilistyczna
schlebianie władzy przez eksponowanie sukcesu, który jej decyzje mają rzekomo przynieść w przyszłości (*welfare*)
- Opcja sportowa
redukcja dylematów przyszłości do poziomu Księgi Rekordów Guinness’a (*Hej jak somsiad zobocy to mu gula skocy*)
- Opcja stadna
potwierdzenie statusu autorytetu przez iterowanie poglądów innych autorytetów (kryzys finansowy)

7. PERSPEKTYWA PROBABILISTYCZNA

- **Tory i zwrotnice historii**
fundamentalna rola rzadkich i nieoczekiwanych zdarzeń
(*Black Swans*)
- **Konsekwencje awersji do ryzyka**
drobne ryzyka kumulują się w kolosalne (inż. finansowa)
- **Zalety wyceny pesymistycznej**
typowa asymetria konsekwencji zysków i strat (frajerstwo giełdowe, ochrona przeciwpowodziowa)
- **Ułomność mózgu w ocenie prawdopodobieństwa**
wrodzone odchylenie optymistyczne, dobre w grupie łowieckiej, fatalne w rozwiniętym społeczeństwie
- **Potrzeba myślenia poza modelami (stereotypami)**
lepiej mieć z grubsza rację niż precyzyjnie się mylić

8. PERSPEKTYWA EWOLUCYJNA

- Postęp makroskopowo i mikroskopowo
 - makro: quasi-deterministyczne zmiany nieodwracalne
 - mikro: populacyjne mechanizmy selekcyjno-mutacyjne
- Losowa penetracja multimodalnego krajobrazu adaptacyjnego w poszukiwaniu obszarów lepszych przystosowań
- Dualizm ewolucji
 - dążenie do szczytu perfekcji (pułapka równowagi)
 - błędzenie, prowadzące ew. do lepszego obszaru perfekcji (siodło)
- Innowacje ulepszające (w górę) i przełomowe (w bok)
- Modele symulacyjne ewolucji i trop paradoksów
- Co ukazuje perspektywa ewolucyjna:
 - co można, a czego się nie uda przewidzieć i sproceduralizować
 - potrzebę dynamicznego balansu między doskonałością i wolnością, konkurencją i kooperacją, porządkiem i chaosem
 - pozytywną rolę miękkiej selekcji, małych grup i różnorodności
 - jak forsowanie postępu może go blokować
- Kreatywność to nie cecha organizacyjna ale kulturowa ewolucji nie sposób programować ale można tworzyć warunki w których przyspiesza lub stopuje

9. PERSPEKTYWA GATUNKOWA

- Elementarne prawdy (świeckie)
 - rozwój ma służyć ludziom, a ludzie to gatunek biologiczny
 - ludzie mają prawo do szczęścia, a szczęście to stan organizmu
 - molekuly szczęścia to waluta genetyczna (fałszywe waluty)
- Klucz do kariery *Homo sapiens sapiens*
przesunięcie motywacji z korzyści na ciekawość
- Jesteśmy gatunkiem społecznym
funkcjonujemy między konformizmem i indywidualizmem
- Działania indywidualne ale konsekwencje społeczne
psychologiczna daremność egoizmu (minimum: zazdrość)
- Działania teraz ale ich sens w przyszłości (gatunku)
absurdalność modeli „natychmiastowej gratyfikacji”
- Rodzina jest jednostką selekcji
selekcja naturalna wycina geny ludzi sukcesu
- Nie ma przyszłości negującej antropologię
główny pewnik prognostyczny w czasach niepewności

10. PERSPEKTYWA CYWILIZACYJNA

- Świat już statyczny czy jeszcze w drodze?
doskonałość już znana czy jeszcze poszukiwana...
- Jakość i modalność przystosowań
różne stopnie adaptacji i różnorodność optimów adaptacyjnych
- Pareto i istota tolerancji
równowaga niedoskonałości
- Adaptacyjna renta różnorodności
globalizacja jako próba skonsumowania tej renty
- Konsekwentne katastrofy globalizacyjne
ostateczna przewaga niesproceduralizowanych
- Wartości jako „wskaźniki monitorujące” zmianę
parametry syntetycznego obrazu świata
- Tożsamość i „multi-kulti”
ekumenizm TAK, synkretyzm NIE

PODSUMOWANIE

- Zasadnicze wątpliwości dotyczące *kultury myśli strategicznej w świecie XXI wieku*
w cieniu wątpliwości co do kultury Zachodu w XXI wieku
- Rozważanie przyszłości Polski i Europy prowadzi na manowce. Oba byty zostały zmarginalizowane idzie o przyszłość nowoczesnego Zachodu
- Kroci się refleksja typu: *Miałeś chamie złoty róg*
niewątpliwie sprawy się w końcu poukładają, tylko komu?
- Zapowiada się surowa ocena dokonań współczesnych
przebalowano szanse postępu ludzkości zrodzone przez rewolucję naukowo-techniczną
- To raczej nie będzie *Titanic* tylko *Costa Concordia*.
czy odrodzona myśl strategiczna Zachodu zdoła jeszcze przestawić stery?
- Działajmy, próbujmy. Tylko nie oczadzajmy się optymizmem jeśli można prosić...

WORLD'S FAIR

CHICAGO

1833 • A CENTURY OF PROGRESS • **1933**

ADULTS 50¢ MAY 27th to NOVEMBER 1st CHILDREN 25¢

Dziękuję za uwagę

